

Deníček z Nepálu

1.den - 27.3.2004

Odlétáme z Prahy. První věc, kterou na letišti řešíme, je, kolik komu váží batoh. Petr se svými 18,8 kg jednoznačně vítězí. Něco je špatně, komentuje to Petr. Část ale tvoří jídlo a voda na cestu. Do letadla nasedáme včas, ale máme hodinu zpoždění na odletu, protože čekáme na přípoj. Letiště v Kyjevě je překvapivě malé a moderní s velkými LCD monitory. Část letištního personálu nosí typické uniformy z dob Rudé armády. Místní úřednice se nás ptá, kam letíme. Odpověď „Nepál“ jí evidentně neuspokojila, až její kolega jí vysvětlil, že to je země v Asii. Letiště má jen dva nástupní choboty a hustým provozem evidentně netrpí. Během našeho tříhodinového čekání nic nepřiletělo ani neodletělo. Cesta do Dillí s ukrajinským Aerosvitem je v pohodě, letadlo je moderní, jídla je dost a dobré, akorát úroveň obsluhy (pouze stewardi, žádné letušky) je dost špatná. Do Dillí přilétáme v 2:30 ráno místního času. Po chvíli zmatků a dohadování dostáváme všichni naše velké batohy a musíme si je znova podat. Pokoušíme se usnout na nepohodlných sedačkách. Petr s Jirkou nemožnou usnout a dlouho kecají a hlídají batohy, až nakonec spánek přemůže i je. Náš odlet z Dillí byl o hodinu posunut, dostáváme zdarma sendvič a kafe/čaj.

2.den - 28.3.2004

Se zpožděním odlétáme z Dillí a za 1,5 hodiny jsme v Kathmandu. Bohužel Himaláje jsou v mracích a tak z letadla nic zajímavého nevidíme. Nad celým Kathmandu je hustá šedá mlha - smog. Na letišti jdeme k přepážce asociace hotelů a vybíráme hotel za 28 dolarů pro všech pět osob včetně dopravy z letiště. Taxík z letiště je aspoň 30 let starý a udivuje nás, že ještě jezdí. Majitel hotelu se nám snaží vnutit předražené zprostředkování trek permitu (povolení ke vstupu do hor) a dopravy do Besisaharu. Odmítáme a jdeme do města bez Mirky, která je po cestě unavená a jde spát. Hotel měl být 10 minut chůze od centra, ale ve skutečnosti je to více než hodinu. Poprvé poznáváme, že v Nepálu se nedá téměř nikdy nikomu nic věřit, zvláště pokud může mít z případné lži nějaký prospěch. Ale zase jsme se díky mylné informaci dostali do těch částí Kathmandu, kam běžný turista nezabloudí.

Do centra města se dostáváme až okolo šesté večer a v informačním centru je už zavřeno. Snažíme se získat informace o cestě do hor, ale informace si často odporují. Měníme dolary za rupie, Jirku ve směnárně málem obrali o 100 dolarů. Objevujeme kancelář správy národních parků, kde se prodává trek permit, ale mají už zavřeno. V centru města zvaném Thamel je k našemu překvapení víc bělochů než místních. Jak se přibližujeme centru, tak roste počet místních obchodníků, kteří se nám snaží něco prodat. Naštěstí nejsou moc vlezlí, stačí neprojevit vůbec žádný zájem a dají pokoj. Stačí se ale dlouze podívat na nabízenou věc nebo se zeptat na cenu a pak je problém se dotěrného obchodníka zbavit.

V jedné cestovce dojednáváme přepravu do Besisaharu autem za 130 dolarů. Všechny autobusy do Besisaharu totiž vyrážejí po ráno a my si musíme dopoledne koupit

povolení do hor. Ve městě jsme potkali italské pracovníky Červeného kříže a dostali jsme od nich tip na pěknou restauraci. A měli pravdu. Večeři si dáváme v krásně zelené a tiché zahrádce pod oblohou plnou hvězd. Docela kontrast s hlučným centrem plným lidí, kol, motorek a aut, kde je problémem přejít na druhou stranu silnice. Jídelní lístek je celkem stručný a vegetariánský, což se Jirkovi moc nelíbí, ale zahrádka je příliš hezká a tak zůstáváme. Jídlo je výborné a stojí 120-150 rupií, tj. 50-60 korun. Po večeři si bereme taxík do hotelu. Domlouváme si sice fixní cenu 150 rupií, ale taxikář zapíná taxametr a veze nás evidentně obrovskou oklikou. U hotelu se pak vehementně dožaduje 220 rupií z taxametru. Jirka mu nakonec dává 250. Unavení zalézáme do postelí.

3.den 29.3.2004

Krásně jsme se vyspali. Vstáváme v 7:30 a balíme. Bez batohů vyrážíme do města pro permit, jen Petr zůstává v hotelu. Ve městě jsme si dali snídani, kde jsme strávili přes hodinu. Dali jsme si ananasovou palačinku, rýžový nákyp s ovocem, vajíčka a toasty. Pak jsme šli zaplatit permity. Jirka neměl požadované dvě fotky a tak pohotově použil dvě Petrovy fotky, které měl navíc. Vyměnili jsme další peníze. Přilepil se na nás dotěrný průvodce a nemohli jsme se ho zbavit. Šli jsme si vyzvednout auto s řidičem, ale v cestovce nás začali přesvědčovat, že dnes bude na části trasy stávka s blokádou dopravy a nebudeme moci projet až do Besisaharu. Domluvili jsme se, že dnes ujedeme část cesty do Durme a zítra ráno dojedeme zbytek.

Po menších nákupech jsme dojeli naším autem pro Petra a batohy do hotelu. Batohy jsme přivázali na střechu a my se naskládali dovnitř (jeden dopředu vedle řidiče, dva na zadní sedadla a dva na lavice v kufru). Vyrážíme těsně před polednem.

Přes hodinu jsme se prodírali hustou dopravou v Kathmandu. Kousek za městem jsme přešli sedlo a klesali serpentínami do jiného údolí. Cesta byla poměrně široká, asfaltová a celkem v dobrém stavu. Kromě úseků, kde jí poškodil sesuv půdy, který je v Nepálu běžný. Okolo druhé jsme se stavili v malém bistro u cesty na oběd. Neuměli tam anglicky, řidič nám musel tlumočit. Jídlo bylo dobré, až na maso, které jsme si neprozřetelně objednali. Bylo hrozně tvrdé, s kousky kostí a kůže. Po této zkušenosti a pohledu na místní řeznictví jsme se stali po zbytek pobytu dobrovolnými vegetariány.

Cesta uběhla velice rychle, jen u jednoho rozvodněnou řekou strženého mostu byly kolony, protože provizorní most byl jen jednosměrný. Jednou nás zastavila jedna z mnoha vojenských hlídek po cestě a kontrolovala auto a našeho řidiče. Nás i naše zavazadla ale nechali na pokoji. Bílá barva pleti tu zajišťuje mnohá privilegia. Za dva dny má údajně přijet král do Besisaharu a tak je všude spousta vojáků. Naštěstí se informace o blokádě ukázala jako nepravdivá, a už dnes v pět večer jsme dojeli do Besisaharu (820m). Zaregistrovali jsme se v turistické kanceláři a nechali se ulovit do místního hotelu za 50 rupií na osobu a noc (asi 20 korun). Hotel nebyl nic moc, ale na přespání to stačilo. Večer jsme ještě stihli procházku k řece a místnímu chrámu. Poté jsme si dali v hotelu večeři a objednali snídani na ráno. Po večeři jsme se osprchovali a příjemně si popovídali s jedním místním učitelem, který byl v hotelu na návštěvě u bratra. V noc nás budili a pokousali komáři.

4.den – 30.3.2004

Budíček máme před sedmou hodinou a jdeme na snídani, máme banana porridge (ovesná kaše s banánem). Dokupujeme zásoby na cestu, platíme 2000r za nocleh, večeři a snídani. Vycházíme okolo osmé, venku je jasno a odhadem 25 stupňů. Okolní krajina je ale zahalena hustým oparem. Nejprve musíme projít celý Besisahar až na konec, kde končí asfaltka. Procházíme okolo místní štěrkovny, kde děti a ženy pomocí kladívek rozbíjejí velké kameny na menší. Na chvíli se k nám přidávají dvě malé holčičky, asi si chtějí hrát. Jdeme po široké prašné cestě s poměrně hustým provozem. Občas projede nákladák, autobus či traktor, nejvíc tu ale pochoduje mul a turisté. Potkáváme tři Čechy, dva z nich jsou už v Nepálu měsíc, byli na treku v Langtangu. Říkají, že opar zmizí až tak ve 3000m. Zastavujeme v malé vesničce a kupujeme malé, ale výborné banány z místních banánovníků.

Po prvním z mnoha visutých mostů přecházíme na druhý břeh. Širokou cestu nahrazuje pěšina a konečně máme pokoj od hlučných a hlavně smradlavých aut. Podél cesty létá spousta barevných motýlů, někteří jsou obrovští. Petr se je pokouší fotit, ale bez valného úspěchu. Pokračujeme podél řeky, civilizace je zde hustá, jedna vesnička střídá druhou, všude okolo jsou terasovitá políčka, na kterých roste převážně kukuřice. Celou dobu je hustý opar, viditelnost tak 500m, takže na v průvodci popisovaný výhled na osmitisícový vrchol Manaslu si musíme nechat zajít chuť. Na oběd se stavujeme v Ngadi (930m) v restauraci, kam nás vzal jeden místní kluk, který se s námi dal cestou do řeči. Jeho sestra Sita tam dělá servírku. Oba mají výbornou angličtinu. K obědu jsme si dali cibulačku a tibetský chléb, který byl vynikající, budeme si ho muset dávat častěji. Holky si kupují od Sity pletené náramky na ruku.

Po obědě pokračujeme proti proudu řeky. Potkáváme velké množství mul, jedna málem srazila Ivu do ohrady. Celá cesta šla mírně do kopce, pouze závěrečný úsek byl do prudkého kopce. Pěšina byla poměrně úzká a chůzi komplikovaly všudypřítomné mulí karavany. Okolo 15:30 jsme dorazili do vesnice Bahundanda (1310m), která leží v sedle, takže je vidět na obě strany údolí. Na doporučení majitele hotelu v Besisaharu a Sity jsme zvolili hotel Superb View. Hned po příchodu jsme si dali sprchu, která byla relativně teplá. Místní hotely mají často černou nádrž na střeše, kde se přes den ohřeje voda na sprchu. Proto je třeba se sprchovat hned po příchodu, dokud je voda vlažná a také dokud nějaká odstátá voda je. Všichni jsme byli z cesty hrozně zaprášení a tak jsme si sprchu náležitě vychutnali.

Na venkovní zahrádce jsme si dali večeři – smaženou rýži se zeleninou. Jirka s Ivou si dali ještě rýžový nákyp. Po večeři se zatáhla obloha a začalo mrholit. Přesunuli jsme se do kryté jídelny, kde jsme četli a hráli karty. Štvali nás hluční a kouřící Němci u vedlejšího stolu. Bavili jsme se s nepálským průvodcem o horách, turistice, maoistech a bylo to velice zajímavé. Spát jsme šli v devět, díky absenci komárů jsme se krásně vyspali. Druhý den během cesty jsme zjistili, že jsme zřejmě večer v jídelně zapomněli průvodce Treking v Nepálu. Smůla, aspoň že máme Lonely Planet, i když tam není trasa okolo Annapuren tak podrobně popsaná.

5.den – 31.3.2004

Vstáváme v 6:15, na 6:30 máme objednanou snídani (ovesná kaše s jablky, ale nebyla moc dobrá, protože byla bez mléka a cukru). Ti, co si neobjednali snídani večer, museli dlouho čekat. Zaplatili jsme 1300r a okolo půl osmé jsme se spustili po druhé straně sedla skrz terasovitá políčka k řece. Klesli jsme asi o 200m a po mostě přešli na druhou stranu řeky, kde jsme si udělali asi na 20 minut přestávku. Pak jsme začali opět stoupat. Zatáhla se obloha a spadlo pár kapek. Iva dokonce vytáhla pláštěnku, ale nebyla potřeba, protože zůstalo jen u těch pár kapek.

Cesta byla místy vytesaná do útesu, ale naštěstí dost široká. Akorát nebylo příjemné, když jsme tam potkali jednu z mnoha mulích karavan, které zanechávaly po cestě spoustu koblížků a byly cítit po většinu treku. Také si člověk musel dávat pozor kam šlape.

Na oběd jsme se stavili v Jagatu (1300m) a dali si česnečku, tibetský chléb a čaj. Venku zrovna začalo pršet a tak jsme si pochvalovali ideální načasování oběda. Po hodiň, když jsme vyrazili dál, už nepršelo. Bylo příjemné, že se tak neprášilo. Petr zahlédl žluto-hnědé zvíře podobné kuně, ale nestihnul ho vyfotit. Po novém mostě jsme přešli na druhý břeh a udělali si pauzu. Vedle stál starý dřevěný most, který vypadal hodně nedůvěryhodně.

Od řeky jsme prudce vystoupali nad úzký kaňon, přešli kus po vrstevnici a pak přišlo závěrečné stoupání. Ve vedlejším údolí byl krásný vodopád, Petr ho fotil ze stativu. Poslední stoupání nám dalo pořádně zabrat, protože všichni jsme už byli hodně unavení.

Na vrcholu stoupání nás čekala zděná brána, za níž byl krásný pohled na vesnici Tal (1700m), která byla ukrytá v hlubokém úzkém kaňonu vedle pomalu plynoucí řeky. Těsně před Talem jsme zahlédli v bočním údolí v oparu první zasněžený vrcholek. V Talu jsme se ubytovali v hotelu Tilicho, který nám doporučili u oběda. Dali jsme si studenou sprchu a po ní k večeři místní talskou specialitu – směs fazolí, brambor a dýně s kukuřičným chlebem. Bylo to výborné, jedno z našich nejlepších jídel na treku. A bylo toho hodně, dokonce jsme dostali přidáno. V Talu bylo málo turistů, my jsme byli v celém hotelu sami. Objednali jsme si na ráno snídani, chvíli kecali a okolo půl deváté šli spát. Spali jsme tvrdě, protože dnešní pochod byl velice dlouhý. Do Talu jsme dorazili před šestou a za chvíli už byla tma.

6.den – 1.4.2004

Vstáváme opět v 6:15 a v 6:30 máme snídani – kukuřičný chléb s marmeládou a medem. Je vynikající, ještě několikrát během treku jsme si objednali kukuřičný chléb, ale nikdy nebyl tak dobrý. Najíme se, zaplatíme (2000r) a vyrážíme. Cesta vede krásným úzkým kaňonem. Je jasno a teplo, odhadem k 20 stupňům a zlepšila se i viditelnost. Za první zatáčkou se objevují zasněžené vrcholky Kang Guru. Po chvíli se cesta rozdvouje, je možné jít po obou stranách, u dalšího mostu se cesty opět spojí. Volíme cestu přes most, kam ukazuje šipka. Stoupáme po sluncem zalitým svahu a pot z nás teče proudem. Druhý břeh je celou dobu ve stínu a tak trochu litujeme naší volby. Ale cesta zase vypadá horší a užší. Na kamenech zahlédneme několik vyhřívajících

se ještěrek. U mostu musíme počkat až přejdou muly a pak přejdeme. Na kamenech u řeky zahlédneme dvě opice – jednu velkou a druhou menší. Ale ani jednu se nám nepodařilo vyfotit.

Holky se celou cestu těšily na croissanty v Dharapani (1900m), které si chválili v jednom deníčku, který jsme si vytiskli z internetu. Jenže ve pekárně už měli vyprodáno. V Dharapani je první kontrolní stanoviště (checkpoint), kde nás zastavila hlídka, zkontrolovala naše povolení ke vstupu a museli jsme se zapsat do knihy návštěv.

Došli jsme ke křižovatce dvou velkých údolí, kde byl v dálce v oparu vidět vrchol Manaslu. Cesta pozvolna stoupala krásně zeleným lesem, začaly se objevovat první jehličnany. Přes sesuv půdy jsme došli do vesničky Bagarhgap (2160m), kde se nám otevřel výhled na Annapurny a další zasněžené kopce. Zastavili jsme se tu na oběd. Dali jsme si momo se zeleninou, bramborami a sýrem, což jsou malé plněné smažené šátečky. Momo byly celkem dobré, ale příprava trvala přes hodinu. Paní hospodská ječela až padalo listí a Jirkovi praskaly uši. Okolo druhé vyrážíme dále. Podél cesty se začínají častěji objevovat modlitební mlýnky. Procházíme vesnicí Danagyu (2300m) plnou rozkvetlých jabloní.

U řeky je křižovatka. Zmatené nápisy barvou na kameni ukazují, že do Chame vedou nejspíš obě cesty. Zatačíme doleva směrem od řeky a prudce stoupáme nahoru. Procházíme lesem tvořeným obrovskými starými stromy obalenými lišejníky. Vypadá to jako pohádkový les. V lese vidíme další opici, ale je velice plachá. V horní části lesa začínají kvést růžové rododendrony, kvete ale jen pár keřů. Část cesty je vytesaná ve skále. Potkáváme tam rodinu s nůši plnou klacků a máme problémy se vyhnout. Cesta pořád stoupá vzhůru a konec je v nedohlednu. Díváme se do mapy a myslíme si, že jdeme špatně. Mirka propadá trudomyslnosti. Petr a Víťa jdou bez batohů obhlédnout terén. Zjišťují, že jsme kousek od vesnice Temang s hotelem. Ptáme se pár místních lidí a dovídáme se, že jdeme dobře.

Okolo půl páté jsme se ubytovali v Temangu (2550m). Paní domácí téměř vůbec neumí anglicky. Zdá se, že moc turistů tudy nechodí, v celém velkém hotelu jsme sami. Konečně si k večeři dáváme nepálské národní jídlo „dal bhat“, což je rýže, čočková polévka, vařená zelenina a smažené kousky brambor. Porce byla neskutečně obrovská, sotva jsme to snědli. Navíc nám paní domácí neustále přidávala. Místní tradice velí, že hostům se nabízí dal bhat a host nikdy nesmí odejít od stolu od prázdného talíře, hostitel neustále přidává, až host už nemůže. V některých místech se tato tradice dodržuje i v případě turistů, ale někde už člověk dostane jen jednu porci a dost. Po decentní večeři se nemůžeme pohnout. U skomírající žárovky čteme časopisy a hrajeme mariáš. Jirka zahrál ložených 107 červených, ale jaksi přehlédl, že nemá srdcového krále, ještě že nehrajeme o peníze, docela by se mu to prodražilo, barva lásky je drahá... Mariáš jsme ale nehráli dlouho, protože po chvíli vypadnul proud a tak jsme šli spát.

7.den – 2.4.2004

Probouzíme se do velice studeného rána, venku je tak 5 stupňů. Na rozdíl od předchozího dne je hustý opar, sotva vidíme okolní zasněžené kopce. Než vyrazíme, mizí definitivně v oparu. K snídani jsme si dali rýžovou kaši a čaj. Spočítali jsme si účet

(paní domácí asi neumí moc počty), zaplatili 1900r a vyrazili. Cesta vedla jehličnatým lesem víceméně po vrstevnici. Bylo příjemně teplo, ne vedro jako předchozí dny. Ale když jsme zastavili, byla nám trochu zima. Jdeme po dalším visutém mostě, potkáváme tam babičku s obrovskou otepí slámy na zádech.

Po chvíli dojdeme do vesnice Thanchok (2600m), která je na útesu vysoko nad řekou. Místní zemědělci obdělávají svá políčka pomocí volů a dřevěných pluhů. Ve vesnici je spousta ovocných sadů, které začínají kvést. V sadu jsme dalekohledem pozorovali krásně barevného ptáčka s červeným břichem a křídly a tmavomodrým hřbetem a hlavou. Pokračovali jsme lesem a spatřili tlupu asi 10 - 15 opic, které se pásli na stromech. Pozorovali jsme je dalekohledem a fotili.

Po chvíli jsme došli do velké vesnice Chame (2670m), která byla kvůli plánované návštěvě krále slavnostně vyzdobená. Na začátku vesnice byla vojenská hlídka, kde jsme museli ukázat naše permity a zapsat se do dvou knih. Na rozdíl od místních jsme ale nemuseli rozbalit naše batohy. Vojáci kontrolovali domorodce velice důkladně, u procházejících karavan mul z rýží voják drátem propichoval pytle, jestli tam není něco ukrytého. V Chame byla spousta obchodů, v jednom si Jirka za 200r koupil nové sluneční brýle. O jejich estetických kvalitách svědčí fakt, že Jirka se v nich odmítal nechat fotit.

V první vesnici za Chame jsme se zastavili na oběd. Dali jsme si smažené brambory, zeleninu a vajíčka. Obsluhující neuměla moc anglicky a pořád se chodila ptát, co vlastně chceme. Nakonec jsme dostali vajíčka syrová a museli jsme si je nechat osmažit. Po obědě jdeme dál lesem, kde už jsou téměř výhradně jehličnany. Část cesty je vysekaná v kolmé skále nad řekou. Opar se drží i odpoledne, takže žádné zajímavé výhledy nemáme. Po dalším mostě jsme přešli řeku a začali stoupat do strmého kopce borovicovým lesem.

Do Pisangu už to byl kousek, ale holky byly unavené a reptaly a tak zastavujeme v další malé vesnici (3150m). Prohlédli jsme si oba místní hotely a jeden vybrali. K večeri jsme si dali smažené nudle s vajíčkem a zeleninou. Kromě nás bydleli v hotelu ještě dva starší Angličané, kteří se vraceli z Manangu. Vzdali přechod sedla, protože jeden onemocněl a druhému pořád byla hrozná zima. Trochu nás s touto zimou vystrašil, asi budeme muset přikoupit v Manangu nějaké oblečení. Ve vedlejším hotelu se ubytovali nosiči, kteří nesou trubky. Jirka si zkoušel nasadit jejich náklad, ale sotva ho zvednul, váhu odhadnul tak na 60kg. V hotelu ani nikde v okolí nebyl kohoutek s tekoucí vodou a nebylo kde doplnit naše zásoby. Proto se Petr s Jirkou po důkladné přípravě a studiu terénu rozhodli k diverzní akci - rozpojili hadici vedoucí vodu do kuchyně a načerpali vodu do plastových lahví. Voda ale tekla pomalu a tak na ně vyběhla kuchařka, naštěstí ale se nad jejich podvratnou činností jen poušmála. Večer už je hodně chladno a proto si bereme na sebe naše nejteplejší oblečení včetně čepic a rukavic. Jdeme spát kolem osmé, krásně se nám spalo a zima nás nebudila.

8.den - 3.4.2004

Vstáváme jako obvykle před 6:30, venku je nádherně - jasno a téměř žádný opar. Z okna jsou krásně vidět Annapurny II. a IV. Petr hned jde se stativem fotit zasněže-

né vrcholky osvětlené vycházejícím sluncem a zbytek čeká na snídani. Dnes si kromě obvyklé ovesné kaše dopřáváme čerstvě upečené koláčky – šneky se skořicí. Moc nás ale neuchvátily, Mirka dokonce věnovala část Jirkovi. Navíc stály 50r za kus.

V 7:30 vyrážíme a za půl hodiny jsme na křižovatce před Pisangem (3200m). Dlouho se nerozhodujeme a volíme tzv. „upper route“ do Manangu. Nastoupá se při ní sice o 300 – 400 výškových metrů více, ale slibuje krásné výhledy na Annapurny a Gangapurnu. A také to bereme jako aklimatizační túru. Projdeme kamenitý Upper Pisang (3300m) a asi 20 minut jdeme po vrstevnici mezi borovicemi. Celou dobu obdivujeme masív Annapuren. Přejdeme po mostě menší řeku a začneme strmě stoupat do Ghyaru (3670m), středověké, celé kamenné vesničky. V polovině stoupání je občerstvovací stanice a děláme si tam přestávku. Místní paní tam na kamenech nabízí sušenky, čokoládu, kolu a korále. My si dáváme čaj, který se vaří na malém ohníčku. Okolo 11 jsme v Ghyaru. Rozhodneme se s obědem počkat až do další vesničky – Ngawalu (3650m). Cesta vede celou dobu po vrstevnici a nabízí nádherné výhledy na okolní zasněžené kopce. Počasí je super – jasno a teplo.

Do další vesnice je to ale dál, než jsme si mysleli. Dorážíme tam v 13:00 a vyhládlí zastavujeme hned v první restauraci. Kluci si dávají dal bhat, holky chapati s medem a marmeládou. Protože dal bhat tady přidávají, zbude něco i na holky. Ve 14 vyrážíme směrem na Braga. Majitel restaurace tvrdí, že do Bragy to je hodina cesty. Venku přibývá mraků, pomalu se zatahuje obloha a začíná sílit vítr. Jirka s Mirkou překonali svůj dosavadní výškový rekord. Aklimatizace se daří, nikomu nic není, jen Víťu trochu bolí hlava. Čeká nás sestup 300m zpátky k řece. Procházíme skrz políčka ohraničená břidlicovými zídkami. Podél se pasou ovce a kozy, které si Mirka spletla s jaky. Scházíme k řece a očekáváme Bragu, protože už jdeme přes hodinu. Mapa bohužel říká něco jiného, Braga je ještě daleko. Mirka propadá trdomyslnosti a Petr reptá, že ho bolí nožičky. Jdeme po široké cestě podél řeky. Další vesnice opět není Braga a to už jsou čtyři odpoledne. Potkáváme Němce, který nám tvrdí, že další nedaleká vesnice je Braga a ta vesnice hned za ní je Manang. Moc se nám to nechce věřit, protože podle mapy je Manang o 200m výš (Braga 3400m a Manang 3600m), ale ukáže se, že měl pravdu.

V 16:45 jsme v Manangu a jsme rádi, že měl pravdu Němec a ne mapa. Hledáme ubytování. Doporučený hotel Yetti je sice krásný, ale obrovský, plný turistů a už bez vlažné vody. Nakonec si vybíráme Manang Guest House hned na začátku vesnice. Aby nás majitel nalákal, zlevňuje ubytování z 120r na osobu na 50r. Je to zde obvyklá taktika, protože hlavní marže je na jídle. Považuje se totiž za dobrý zvyk jíst tam, kde se člověk ubytuje. Hotel je poměrně velký, ale prázdný, jsme jediní hosté. Rychle se sprchujeme, voda je ještě poměrně vlažná, odváznější a otužilejší si i myjí hlavu. Petr se holí. Pokojíčky jsou krásné, obložené dřevem. Po sprše si sedáme na terasu a popijíme slivovici.

Večer se trochu mraky roztahují a poprvé (a naposled) vidíme hory osvětlené zapadajícím sluncem. Později v průběhu treku zjistíme, že v tuto roční dobu má počasí pořád stejný charakter – ráno je obvykle zcela jasno, kolem poledne se začnou objevovat první mraky, odpoledne se úplně zatáhne, zvedne se vítr a večer občas mírně sprchne.

Po setmění jdeme do jídelny, která vypadá jako na rakouských chatách. Dokonce tu jsou kamínka, ale netopí se v nich. Přesto nám tu přijde relativně teplo, rozhodně tepleji než předchozí večer. Majitel zapíná generátor a rozsvěcuje. K večeři si dáváme „potato rosti“, což je osmažená placka z nastrouhaných brambor. Mirka dává přednost rýžové kaši s jablky. Po večeři kluci hrají mariáš, Ivča čte Lonely Planet a Mirka píše deníček. Všichni jsme unavení, dnešní túra byla asi nejdelší, navíc s velkým převýšením. Výhledy na sedmitisícovky nám ale tu námahu bohatě vynahradily.

9.den - 4.4.2004

Spíme dobře, ráno máme pocit, že není taková zima jako včera. Budíček máme opět v půl sedmé. Petr jako obvykle vstává dřív a jde fotit hory osvětlené vycházejícím sluncem. K snídani máme ovesnou kaši, tentokrát s medem. Po snídani kupujeme v pekárně přes ulici čerstvé pečivo jako svačinu na výlet. Mirka neodolá a po delší době si dává kafe na střeše pekárny, odkud je krásný výhled. Venku je jasno a úplné azuro. Na sluníčku je už teplo, takže se v hotelu převlékáme do kraťasů a triček, balíme malé batůžky a vyrážíme na aklimatizační výlet.

V Manangu na náměstí se díváme na seznam výletu po okolí. Vybíráme si výšlap k jedné modlitebně lámě ve výšce 4100m. Nemůžeme najít správnou cestu a chvíli bloudíme. Rachot nás upozorní na lavinu, která se uvolnila na ledovci na protějším svahu, ale nebyla moc velká. Po chvíli najdeme správnou cestu a začneme stoupat nad Manang. Velká nadmořská výška už je znát, mnohem rychleji se zadýcháme. Kousek pod lámou si děláme fotící přestávku. Jsou zde nádherné výhledy. Petr fotí panorama, fotíme i společnou fotku s celým hřebenem Annapuren. Ve vzduchu krouží velký dravec, pozorujeme ho dalekohledem.

U lámova chrámu, který je vytesán ve skále, si děláme přestávku a dáváme svačinu. Petr překonává svůj výškový rekord. Čokoládové koláče z pekárny byly vynikající. Jirka, který došel jako obvykle první, už stihl nahlédnout dovnitř chrámu a říkal, že to není moc zajímavé. Láma ochotně žehná všem turistům kvůli šťastnému přechodu sedla a nezapomene si říct o 100r. Tentokrát se ale oškubat nenecháváme, sedlo zvládneme i bez požehnání. Jirka s Mirkou se dali do řeči s jedním Dánem. Měl na hodinkách výškoměr a ten ukazoval 3840m. Zdá se, že jsme přišli k jinému lámovi než jsme chtěli.

Po pauze jdeme úzkou pěšinou ještě výš. Cesta vede po strmém suťovisku a Mirka to po chvíli vzdává. Petr, Ivča a Víťa byli ještě o kus výš, kde si na chvíli sedli. Pomalu sestupujeme zpátky do údolí. Sluníčko pálí o 106 a proto se poctivě mažeme slunečním krémem. V poledne se stejně jako včera začínají objevovat mraky a sílit vítr. Jdeme mimo značenou cestu a hrozně se práší, takže sestup byl nepříjemný.

V hotelu jsme okolo jedné. Dáváme si sprchu a pereme prádlo. Jirka se holí. Vyrážíme na oběd do města. Manang je největší osídlení na treku, má okolo 2000 obyvatel. Ráno jsme u sousedního hotelu potkali Čechy, kteří nám doporučovali jednu restauraci ve městě. Po chvíli hledání ji nacházíme. Plakát nad vchodem tvrdí, že mají nejlepší jídla na treku kolem Annapuren. Poprvé vidíme restauraci, která není součástí hotelu. Vnitřek restaurace je obložený dřevem, připadáme si jako v Alpách. Pohodu kazí jen hlučná skupinka Izraelců u vedlejšího stolu. Když začnou kouřit, přesuneme

se do opačného rohu restaurace. Dáváme si lasagne s tuňákem (Petr, Mirka, Ivča) a mexické buritos (Víťa a Jirka), které je hodně pálivé. Jídlo je vynikající, hrozně jsme si pochutnali, je to příjemná změna po týdnu nepálské kuchyně.

Po obědě se přesouváme na přednášku o výškové nemoci. Je to zajímavé, přednášející nám velice barvitě líčí, co všechno nás ve velkých výškách může potkat, za chvíli máme pocit, že přechod sedla není téměř možné přežít. Necháváme si změřit saturaci kyslíku v krvi, všichni jsme v normálu, nejvíce kyslíku mají Jirka (94%) a Ivča (93%).

Po přednášce jdeme nakoupit pohledy a odpočíváme v hotelu. Mirka se na chvíli natáhla, Petr s Jirkou si četli na terase, Víťa s Ivčou šli do města hledat poštu. Našli jí, ale byla zavřená a zítra otvírá až v deset. Dali tedy pohledy jednomu místnímu Nepálci, který se nabídl, že je tam zítra pošle. Taký říkal, že internet už v Manangu není. K večeri jsme si dali spring rolls a čaj. Čteme si časopisy, povídáme a hrajeme karty. Dnes se v hotelu ubytovala skupina Izraelců, sedí u vedlejšího stolu a kouří. Mirka je slušně poprosila, jestli by nemohli kouřit venku. Souhlasí a chodí kouřit ven. Okolo 9 jdeme spát.

10.den - 5.4.2004

Budíček je opět v půl sedmé, balíme a vyrážíme. Venku je opět nádherně, jasno a docela teplo. Dnes ale nemáme snídani v hotelu, ale v pekárně přes ulici. Mirka má svátek a tak to oslavíme pěknou snídaní. A opravdu stála za to. Sedli jsme si na střechu pekárny, odkud máme Annapurny jako na dlani, a dáváme si vynikající čokoládové šneky a další dobroty.

Po snídani procházíme městem, Víťa se vsadil s Mirkou, že nenajde poštu. Našla a vyhrála hašlerku. Za městem cesta stoupá pomalu a jde se dobře. Akorát je na cestě spousta lidí. Viditelně ubylo mul, asi většina chodí do Manangu. Po týdnu opouštíme řeku Marsyandi, podél které jsme šli už z Besisaharu. Jirka jde velice rychle, čeká na nás 20 minut.

Okolo desáté se přihnaly mraky a zatahlo se. Aspoň tolik nepálí slunce. V Yak Kharaka (4020m) si děláme přestávku a dáváme čaj. Hraje tam místní rádio a velice nás pobaví nepálské aranžmá písně Pretty Woman. Po čaji pokračujeme mírným stoupaním a v 12:30 jsme dorazili do Letharu (4200m). Ubytovali jsme se v pětilůžkovém pokoji a dali si oběd - bramborovou polévku a chapati/tibetský chléb. Kluci hrají karty a holky si šly zalézt do spacáku. Po obědě začalo sněžit, ale po chvíli přestalo, ani se neudělal poprašek.

Po třetí hodině jsme bez Mirky vyrazily na kopec nad chatou. Pořád bylo zataženo, celá obloha byla bílá. Na kopci se páslo stádo jaků, ale fotografující Němci nám je vyplašili. Vylezli jsme asi do 4500m a dívali se na ledovec na hoře Chullu. Potkali jsme jednoho Němce, který se zrovna na Chullu chystá. Je tu se skupinou 5 lidí, mají 8 nosičů a 2 vůdce. Po návratu si dáváme k večeri třikrát dal bhat. Opět nám přidávají, nejde to sníst. Víťa měl polévku a chapati, Mirka rice pudding. Po večeri chvíli kecáme s Němci, co si k nám přisedli. Jdeme spát okolo osmé. Venku začíná lehce sněžit.

11.den - 6.4.2004

Budíček máme opět v půl sedmé. Venku leží asi 1cm nového sněhu. K snídani si dáváme polévku a už v půl osmé vyrážíme jako první neprošlapanou zasněženou cestou. Je jasno a obklopují nás krásné výhledy na čerstvě zasněžené okolní kopce. Cesta jde po vrstevnici a pak klesá k řece. Kousek za mostem je čajovna, kde na nás už půl hodiny čeká Jirka. Dáváme si čaj a krmíme chlupatou kozu majitelky čajovny. Od čajovny to je už jen 45 minut po vrstevnici do Thorong Phedi zvaného též Thorong Base Camp (4590m). Cestou pozorujeme stádo kozorožců. V Phedi si dáváme jablečný koláč a čaj.

Rozdělujeme se na dvě skupiny. Ivča s Víťou zůstávají přespat v Base Campu, ostatní pokračují dále do High Campu (4850m). Cesta do High Campu trvá asi hodinu a dala nám pořádně zabrat. Jde se do prudkého kopce a nedostatek kyslíku je již znát. Jirka je rychle nahoře a vrací se, aby vzal Mirce batoh. V High Campu jsme okolo poledne. Začínají houstnout mraky a venku je chladno. Ubytovali jsme se a Petr s Jirkou šli na vyhlídku nad High Camp. Je tam krásný rozhled, škoda jen, už byla zatažená obloha. Pak jsme si dali oběd - špagety s rajčatovou omáčkou. Zrovna když jsme dojedli, tak dorazili Iva s Víťou. Přišli bez batohů jako aklimatizační výstup.

Po obědě jsme zalezli do spacáků a hráli slovní fotbal. Ve dvě hodiny se šel Petr s Jirkou projít směrem do sedla. Asi po půl hodině začalo nepříjemně sněžit a tak se vrátili. Potkali stádo horských koz s honáky, kteří nejspíš právě přešli sedlo. V kempu se přesouváme do jídelny. Pod stolem jsou puštěné elektrické přímotopy, ale žádné velké teplo není. Je nám záhadou, kde zde berou elektřinu, žádné dráty jsme cestou neviděli. K večeri si dáváme curry rýži se zeleninou (Petr a Jirka) a spring rolls (Mirka). Hrajeme karty, kostky a kecáme s ostatními trekaři. Nejvíce s Mel a Rose z Sheffieldu. Petr s Jirkou hrají šachy a jdou spát až v půl desáté.

Večer nasněžilo asi 1cm sněhu. Když jdeme v noci na záchod, měsíc v úplňku krásně osvětluje okolní zasněžené hory. Díky sněhu je světlo skoro jak ve dne. Je to fantastický pohled. Petr to vyfotil na minutovou expozici ze stativu a ten diák vyšel velice dobře. Při ranním balení Petr zjišťuje, že mu myš na pokoji prokousala igelitku a sežrala půlku tatranky. Kdo by to v této výšce čekal.

12.den - 7.4.2004

Víťa s Ivou vstávají v půl páté a po snídani (jablečný koláč) vyráží ještě za tmy do High Campu. Petr, Jirka a Mirka vstávají v 5:45 a po snídani se potkávají se zbývající dvojicí, kteří si ještě v High Campu dávají čaj. V 6:40 vyrážíme do sedla. Jsme jedni z posledních, většina ostatních už vyrazila. Je jasno a okolo nuly. Na zemi leží poprašek nového sněhu. Cesta do sedla stoupá pozvolně, jen občas jsou prudší úseky. Výška už je hodně znát a proto jdeme velmi pomalu. Po asi 40 minutách chůze je čajovna, na chvíli odpočíváme a svlékáme si část oblečení, protože se otepluje a při chůzi se zahřejeme. Naše skupina se rozpadá podle rychlosti - první „běží“ Jirka, za ním jde Petr s Mirkou a pak Víťa s Ivčou.

Jirka dorazil do sedla Thorong La (5416m) už před devátou, Petr s Mirkou asi čtvrt hodiny po něm, zbytek okolo desáté. V sedle jsme skoro hodinu, dáváme si čaj a vy-

chutnáváme náš výškový rekord. Pohodovou atmosféru nám kazí jen hlučná skupina Američanů, naštěstí po chvíli odcházejí. Dáváme si vrcholové tatranky a fotíme. Vyšli jsme na menší vrcholek kousek od sedla a kochali se krásnými výhledy. Škoda jen, že se vrcholky začaly skrývat do mraků. Pochopili jsme, proč většina lidí vyšla dříve – asi chtěli vidět hory bez mraků. Na vrcholové foto se nám vnutil místní toulavý pes. Víťu stál výstup nejvíc sil, ale výšková nemoc ho nedostala, možná i díky práškům proti výškové nemoci.

Okolo 10:15 opouštíme sedlo a začínáme klesat vyschlým kamenitým údolím. Cesta je monotónní a únavná. Zatáhla se obloha a na chvíli dokonce začalo lehce sněžit. Po více než dvou hodinách sestupu jsme se dostali k první chatě na druhé straně sedla a zastavili se na oběd. Dali jsme si polévku a chapati s marmeládou z Bhútánu. Sněhová přeháňka se silným větrem nás vyhnala z venkovní zahrádky dovnitř. Přeháňka rychle přešla, po obědě vylezlo sluníčko a krásně hřálo. Po chvíli chůze nás přemohla únava, natáhli jsme se na louce na trávě a asi půl hodiny jsme se vyhřívali na sluníčku.

Okolo 15:30 jsme dorazili do Muktinathu (3800m). Vybrali jsme si malý hotel Mt Kailash, abychom se vyhnuli hlučným skupinám. Kromě nás tam bydleli jen tři Francouzi a ti byli v pohodě. Dali jsme si studenou sprchu a šli na brzkou večeři. Náš přechod sedla si zasloužil odměnu a tak si kluci dali po týdnu maso – steak z jaka a smažené brambory. Holky si daly vařenou zeleninu. Steak měl zvláštní chuť, jačí maso chutnalo trochu jako mleté a bylo docela houževnaté. Ale pochutnali jsme si. Steak jsme dostali na pánvi posypaný sýrem a s výbornou tomatovou omáčkou. Po večeři jsme se šli na chvíli projít po vesnici a plánovali program na další dny. Bohužel jsme vynechali chrámový komplex na začátku Muktinathu. Později nám někdo vyprávěl, že to je jeden z nejposvátnějších chrámů v Nepálu, protože tam vedle sebe vyvěrá voda a oheň (zapálený zemní plyn). Škoda, že jsme hned na začátku trasy ztratili průvodce s popisem trasy. Okolo osmé jsme šli spát.

13.den – 8.4.2004

Vstáváme před šestou, abychom stihli projít údolím do města Jomsom před polednem, kdy to tam údajně hrozně fouká. Budíme kuchařku, která zaspala, aby nám udělala objednanou snídani. Dáváme si ovesnou kaši (Jirka, Víťa a Ivča) a jablečný koláč (Petr a Mirka – nebyl nic moc). Vyrážíme něco po sedmé. Ráno bylo zataženo, ale postupně se začalo vyjasňovat. Po pár metrech nás zastavil voják a museli jsme ukázat naše povolení do hor. Ráno byla zima, nasadili jsme rukavice a čepice, ale rychle se oteplevalo. Po chvíli jsme se převlékli do kraťasů. Charakter přírody na druhé straně sedla byl zcela jiný. Vše bylo suché, nikde žádné lesy ani kleč. Výhledy ale byly fantastické a hlavně nádherný kontrast barev suchých hnědých hor se sytě zelenými zavlažovanými políčky, nad nimiž se tyčily zasněžené vrcholky hor, modrá obloha a bílé mraky. Prostě nádhera. Petr s Ivou fotili o 106 a zaostávali tak za zbytkem. Na chvíli jsme se ztratili, ale naštěstí se obě skupiny shodně rozhodli na křižovatce odbočit do Kagbeni a potkali jsme se tam.

Naší odbočku do města Kagbeni (2800m) jsme nelitovali. Městečko bylo krásné, situované na kraji zeleného údolí plného kvetoucích ovocných stromů. Také bylo krásně

vidět na horu Nilgiri. Město leží v údolí zvaném Mustang, kterým protéká řeka Kali Gandaki, podél které několik dní půjdeme. Část údolí směrem na sever (Upper Mustang) je pro běžné turisty uzavřená, lze tam jít pouze se zvláštním povolením, které je velmi drahé (70 dolarů za každý den).

Po prohlídce města jsme vyrazili z Kagbeni širokým řečištěm směrem na jih. Všechny informační zdroje nás varovaly před velmi silným protivětrm v tomto úseku cesty, který fouká nejsilněji kolem poledne, ale realita ještě předčila naše nejhorší očekávání. Vítr byl velice silný a nepříjemný, metal do tváře spoustu prachu a písku, jeho porvyvy nás skoro porazily, prostě chůze byla velmi nepříjemná. Po necelé hodině cesty jsme zastavili v menší vesnici na oběd. Dali jsme si polévku a rozhodli se ochutnat poslední neznámé jídlo na typickém nepálském jídelníčku – chowmein. Byly to obyčejné smažené nudle.

Po obědě jsme se vrhli do větru a vyrazili směrem na Jomsom. Cesta ubíhala pomalu, neustále jsme bojovali s větrem a okolo půl třetí jsme dorazili do Jomsomu (2710m). Rozhodli jsme se dojít ještě do další vesnice Syang, jenže jsme ji omylem obešli, protože byla na skalním výběžku nad řekou. Tak jsme pokračovali dále směrem do Marphy. Sotva jsme minuli Syang, začalo lehce pršet. Déšť pomalu sílil a Marpha nám přišla hrozně daleko. Po necelé půl hodině jsme ale dorazili do Marphy (2670m). Ubytovali jsme se hned v prvním hotelu. Byl hezký, měli jsme tři dvoulůžáky pod domem, které byly hrozně tmavé. Venku pršelo celý večer, ne moc hustě, ale vytrvale. K večeři jsme si dali dal bhat a vynikající koláč z jablek z vedlejšího sadu, který nyní celý kvete. Jablka z Marphy jsou údajně známá jako nejlepší v celém Nepálu. Majitel sadu vypadal zámožně, dokonce měl barevnou televizi. Byla to první televize, kterou jsme na treku viděli. Po večeři hrajeme karty a kecáme se španělskou rodinou, která se zde také ubytovala.

14.den – 9.4.2004

Vstáváme před 6:30, k snídani máme koláč z jablek, je ještě teplý a moc dobrý, kukuřičný a tibetský chléb. Ráno bylo jasno a svítilo sluníčko. Vycházíme v 7:45, procházíme vesničkou Marpha, kupujeme vodu, pohledy a Jirka sušené jačí maso. Marpha je moc pěkná a poměrně čistá, teda na nepálské poměry. Cesta vede po vrstevnici podél řeky a nabízí krásné výhledy na vrcholy Nilgiri a Dhaulagiri. Procházíme kolem několika rozkvetlých jabloňových sadů.

Ivča s Víťou omylem přešli řečiště a jdou po druhém břehu. Řečiště je široké (asi 200m) a říčka (asi 3-10m) se v něm různě klikatí. Silný vítr našťestí dopoledne téměř vůbec nefoukal. Ale hory se okolo 11 začínají zahalovat do mraků. Když procházíme přímo pod Dhaulagiri, tak je bohužel celá v mracích. Po přechodu mostu se opět setkáváme s Ivčou a Víťou.

V Kokhethanti si ve 12:30 dáváme oběd – lasagne. Jsou v nich místní zvláštní houby, které Mirka s Ivou raději nezkouší. Ve dvě vycházíme směrem na Ghasu, má to být 2,5 až 3 hodiny. Hory zůstávají skryté za mraky. Ve vesničce Lete stavíme na kontrolním stanovišti. Vesnička je dlouhá a přechází do vesnice Kalopani (2500m). Cesta poměrně prudce klesá a místy je velmi úzká. Pozorujeme hrající si štěňátka. Do Ghasy to je ještě 1,5 hodiny, ale my to zvládáme za hodinu a v 16:30 přicházíme unavení

do vesnice Ghasa (2000m). Bydlíme v pěkném National Guest House s krásně vykachlíkovanou sprchou. Bohužel neteče teplá voda. K večeři si Jirka s Víťou dávají Tibetan national food (hustá polévka s noky a zeleninou a kousky masa), Iva dal bhat, Petr s Mirkou sweet&sour s rýží. Jako zákusek máme jablečný koláč, ale ten v Marphě byl lepší. Kluci hrají mariáš, holky jdou v půl osmé spát. Víťa zkouší místní alkohol - meruňkovici a místo panáka dostal sklenici, kde bylo víc než deci. Kluci mastí karty až do 10:30, chvíli potom, co jdou spát, začne venku pršet jako z konve.

15.den - 10.4.2004

Petr vstává jako první a jde 20 minut až do předcházející vesničky vyfotit vycházejícím sluncem osvětlenou Dhaulagiri. Ivča zapoměla, že snídani jsme výjimečně domluvili na 7:00 a tak se marně snaží ostatní v 6:20 vyhnat ze spacáků. Snídani nám donesli se zpožděním, všichni jsme se rozhodli zkusit champa porridge, tipnuli jsme to na kukuřičnou kaši s mlékem. Dále jsme měli jablečný koláč, opět byl smažený, ale hodně velký. Jen Víťa s Jirkou ho snědli, ostatní si zabalili zbytek koláče na cestu.

Okolo osmé jsme vyrazili. Opět bylo jasno. S klesající nadmořskou výškou se začal objevovat opar, naštěstí ne tak silný jako na druhé straně hor.

Cesta pomalu klesala podél řeky, Ivča s Víťou zahlédli na chvíli opice. S klesající výškou houstne vegetace a začíná se objevovat spousta krásných barevných motýlů. A také víc a víc barevných květů. Údolí se zužovalo a řeka tekla hodně divoce. Na kontrolním stanovišti u mostu nám vojáci zkontrolovali povolení a pustili nás na druhý břeh. Po chvíli jsme dorazili k dalšímu mostu, za kterým byl vysoký vodopád. Petr chtěl jít na vyhlídku k vodopádu a zabloudil. Vodopády našel a zbytek výpravy po více než hodině taky, už se o něj začínali bát. Ale nestihnul oběd a dal si místo něj sušenky.

Po obědě už bylo pořádné vedro a lilo z nás jako z konve. Občas jsme zahlédli mezi mraky zasněžené vrcholky hor, dobře byla vidět Annapurna South. Jirka s Mirkou začali hrát s Nepálci volejbal. Jeden mu doporučil hotel Dhaulagiri v Tatopani (1190m), kde jsme se také ubytovali. Byl to zatím nejluxusnější hotel na naší cestě. Dvojáky s vlastní koupelnou a evropským záchodem. Daní za luxus byla spousta dalších turistů v tomto hotelu. U hotelu byla krásná zahrada se spoustou květů a pomerančovničky se zralými pomeranči. Jeden jsme ochutnali a chutnal obyčejně. V hotelu jsme opět potkali Čechy z Manangu a pokecali s nimi. Šli jsme se vykoupat do místních známých horkých pramenů. Jsou to dva betonové bazény na břehu řeky napuštěné termální vodou. Koupe se jen Jirka s Víťou, ostatním to přijde moc horké nebo špinavé. Mirka si nechala udělat masáž celého těla a byla s ní moc spokojená. Využili jsme tepla a přeprali si pár věcí. K večeři jsme si dali těstoviny (Petr a Ivča), zeleninový salát (Mirka), rýži se sýrem (Víťa) a nepálský talíř (Jirka). Bylo to dobré, ale porce nebyly největší. Hotel byl plný trekařů, potkali jsme tu pár našich známých. Po večeři jsme si sedli venku na zahrádku a kecali. Bylo krásně teplo. Ochutnali jsme sušené jačí maso a bylo vynikající. Okolo deváté jsme šli spát.

16.den - 11.4.2004

Vstáváme už před šestou, abychom se vyhnuli vedru při stoupání do kopce. Snídani nám opět nestihli dodat včas. K snídani jsme měli palačinky (Petr a Iva) a ovesnou kaši (ostatní) a všichni jsme si dali ještě koláč. Vyrazili jsme okolo sedmé. Po chvíli jsme přešli na druhý břeh řeky a začali stoupat směrem od řeky. Stoupání bylo hned od začátku velmi prudké, byly to skoro pořád kamenné schody. I když ještě nebylo moc vedro, pot po nás tekl proudem. Cesta stoupala přes několik vesnic, všude okolo byla terasovitá políčka, na kterých bylo nejčastěji obilí a kukuřice.

S přibývajícím časem se výrazně oteplovalo, sluníčko pálilo a stoupání se začínalo stávat nesnesitelným. Zvláště holky nadávaly. S rostoucí nadmořskou výškou se nám začaly opět objevovat zasněžené vrcholky. Okolo poledne jsme zastavili ve vesnici Shikha (1940m) na oběd. S úlevou jsme se posadili do stínu na terasu, odpočívali a kochali se pohledem na Nilgiri a Dhaulagiri. Všichni jsme si objednali česnečku, ale místo ní jsme dostali pórkovou. Byla ale vynikající a navíc nám majitel přidal. Po polévce jsme měli smažené nudle (Mirka s Jirkou) a těstoviny s tomatovou omáčkou (ostatní). Po obědě a odpočinku jsme pokračovali v hrozném vedru dál do kopce. Po chvíli nás vysvobodily mraky a vítr. Hned se šlo lépe.

Nad 2000m začínal les, kde krásně kvetly červené rododendrony. Nad 2500m už byly květy růžové. Bohužel většina rododendronů už odkvetla a viděli jsme poslední zbytky. V půl páté jsme vysíleni dorazili do sedla, kde leží vesnice Ghorepani (2750m). Zvláště Mirka byla velmi vyčerpaná. Všechny hotely mají modrou střechu, my jsme si vybrali hotel Super View, který leží na cestě na Poon Hill. V hotelu krásně topily kamna. Vystáli jsme frontu na vlačnou sprchu a po šesté si dali večeři. S výjimkou Mirky (salát + rýžová kaše) si všichni dali pizzu, a byla hrozně dobrá, byť docela malá. Okolo osmé šly holky spát, kluci asi hodinu ještě hráli karty. Okolo deváté se nečekaně objevily naše známé z Sheffieldu. Dali jsme si s nimi jednoho panáka a půl hodiny pokecali. Pak jsme šli spát.

17.den - 12.4.2004

Vstáváme už před pátou (s výjimkou Mirky) a vyrážíme ještě za tmy na vrchol Poon Hill (3100m). Spolu s námi tam jdou desítky dalších turistů, nahoru jdeme v zástupu lidí. Nahoře je postavená kovová vyhlídková plošina, krásný výhled je i ze země, protože zde skoro nejsou žádné stromy, jen tráva a keře. Na vrcholu jsme napočítali asi 200 lidí. Východ slunce krásně osvětlil Dhaulagiri, bohužel Annapurna byla v protisvětle. Fotíme a kocháme se. Opět potkáváme naše známé z Sheffieldu a vyměňujeme si e-mailové adresy. Po hodině jdeme zpět dolů skrz lesy překrásně kvetoucích rododendronů.

Po návratu z Poon Hillu si v hotelu na terase dáváme snídani. Z terasy krásně vidíme na dvě osmitisícovky - Dhaulagiri a Annapurnu. Na snídani jsme se hrozně nacpali (vajíčka, protože byly velikonoce, 13 chapati, čokoládový dort), ale dlouho jsme na ní čekali. Venku je jasno, ale trochu opar. Z hotelu vyrážíme okolo deváté. Cesta pomalu klesala rododendronovým lesem. Bohužel už skoro všechny odkvetly. Po asi hodině skončil les a opět jsme šli skrz spoustu vesnic a terasovitá políčka. Sluníčko nepříjemně pálilo my jsme se potili.

Z vesnice Ulari (2070m) vedou dolů k řece vyhlášené dlouhé kamenné schody, kde jsme během chvíle sestoupili o 400 metrů. Klesali jsme tak rychle, až některým zaléhalo v uších. V půlce svahu jsme potkali naše známé Čechy Miloše se Sylvou. Dole u řeky jsme si dali dal bhat, jen Víťa si dal polévku. Na jídlo jsme čekali přes hodinu, ale bylo dobré a docela hodně kořeněné. Tentokrát nám ale dal bhat nepřidali, což se hlavně Jirkovi nelíbilo.

Po obědě jsme okolo druhé pokračovali dál. Cesta už nebyla tak strmá, ale vedla otevřenou krajinou a tak jsme se potili na sluníčku. Cestou jsme viděli zajímavého pavouka, který měl pavučinu do tvaru písmene X.

Okolo páté jsme došli do cíle naší dvoutýdenní cesty do Birethani (1050m). Odsud už to bylo jen čtvrt hodiny chůze na asfaltovou silnici. Dle mapy a průvodce jsme odhadli, že jsme za dva týdny ušli něco přes 200km. Při průchodu vesnicí jsme se rozdělili a každá skupina čekala na druhou na opačném konci vesnice. Naštěstí jsme se rychle našli. Vesnice u silnice bylo to nejhorší, co jsme zatím viděli. Všude byla špína a velká chudoba na první pohled. Po dvou týdnech v horách to byl nepříjemný návrat do „civilizace“.

Na konci vesnice stálo několik autobusů, do jednoho jsme vlezli, pohodlně jsme se usadili (v rámci možností místních autobusů Tata), zaplatili 50r za osobu a vyrazili do Pokhary. Autobus zde začínal, takže byl na rozdíl od projíždějících autobusů téměř prázdný. Cesta byla poměrně slušná asfaltka, ale stejně to dost házelo. Cestou jsme museli přejet jedno sedlo (1800m), kam jsme asi půl hodinu stoupali úzkými serpentínami. Za sedlem muselo intenzivně pršet, všude jsou obrovské kaluže.

Okolo půl sedmé, když už se pomalu stmívalo, nás řidič vysadil na křižovatce v Pokhaře (780m). Hned se na nás vrhli taxikáři a za 100r jsme se nechali odvézt do turistického centra na břehu jezera, kde jsou všechny hotely. Víťovi tou dobou bylo dost špatně od žaludku, asi z té polévky k obědu. Posadil se s Ivou do restaurace na zahrádku a zbytek vyrazil bez batohů na obhlídku hotelů. Hned jsme dostali několik nabídek od naháněčů a rozhodli se prohlédnout nejbližší hotel. Zrovna když jsme začali prohlídku, tak vypadla elektřina v celém městě. Naštěstí po pár minutách zase naskočila. Hotel se nám moc líbil a díky neustálému opakování, že chceme vidět jiné hotely, jsme stlačili cenu na 900r za tři pokoje. Byli jsme unavení z cesty, proto jsme se rozhodli vynechat plánovanou prohlídku dalších hotelů a zůstat zde. Došli jsme 20m pro batohy, ubytovali se a dali si sprchu (teplá voda přes sliby majitelů netekla). Večeři jsme si dali v hotelové restauraci – pizzu, salát a místní pivo. Víťa večeři vynechal.

Po večeři jsme se šli projít po městě. Hlavní třída je plná obchodů, hotelů a restaurací. Potkáváme hodně bílých turistů. Mezi nimi i naše staré známé Miloše se Sylvou. Doporučují nám jednu restauraci. Pracovník našeho hotelu nás zavedl na internet do cestovky svého bratra. Spojení je strašně pomalé, tři počítače sdílí jeden starý modem (33kbit/s). Píšeme domů aspoň pár slov, že jsme dokončili túru a jsme v pořádku. Pomalu jdeme zpátky do hotelu. Je krásně teplá noc, jdeme jen v kraťasech a tričku. Holky jdou spát, Petr s Jirkou se jdou ještě na chvíli projít na druhou stranu od hotelu. Po desáté jdeme spát. Dnešní den byl opravdu dlouhý. Za-

čínali jsme svítáním ve výšce 3100m a skončili v údolí v výšce 780 metrů v druhém největším nepálském městě.

Dnešní den byl dle nepálského kalendáře poslední den roku 2060. K našemu překvapení Nepálci nijak výrazně svého Silvestra neslavili.

18.den - 13.4.2004

Vstáváme až před osmou. Je krásný, jasný a teplý den. Petr vstává dřív a na hotelové terase dopisuje deník. Je tam krásný výhled na jezero a na masiv Annapuren, který ale bohužel je ve velmi hustém oparu, skoro není vidět. Na snídani jdeme do města. V malé restauraci si dáváme smažená vejčička, opékané brambory, pečivo a čaj/kafe. Je toho hodně, je to dobré a levné (50r za osobu). Po dlouhé snídani si půjčujeme loďku a pádlujeme na druhý břeh jezera, odkud stoupáme strmě lesem nahoru k chrámu World Peace Stupa. Cestou potkáváme švédského důchodce, který cestuje po celém světě. V půlce kopce to Víťa vzdává, ještě mu není úplně dobře. Venku už je pořádné vedro a na vrchol kopce vylézáme celí zpocení. Sundáváme si boty a jdeme si prohlédnout chrám. Je tam krásný výhled na jezero, Pokharu a Annapurna Range, který ale halí hustý opar.

Vracíme se k jezeru a na břehu si dáváme na osvěžení pivo. Pak pádlujeme zpátky a vracíme loďku. Přesně jsme se trefili do tří hodin, které jsme si zaplatili, ale máme pocit, že to stejně nikdo nekontroluje. Zajdeme do restaurace Oh La La na oběd. Dáváme si lasagne. Pak se jdeme schovat před poledním žárem do hotelu. V hotelu potkáváme světoběžníka Brysona (44 let), který nám nad pivem vypráví, jak procestoval 120 zemí světa. Zajímavý týpek. Odpoledne se nás zmocňuje nákupní horečka a vyrážíme do města. Petr si nechal vypálit fotky z digitálního foťáku na CD, aby získal místo na další fotky. Po nákupech jdeme na večeři. Víťa s Ivou do pizzerie; Petr, Jirka a Mirka do nepálské restaurace, kde hraje živá hudba a vystupují nepálští umělci. Po večeři jdeme spát.

19.den - 14.4.2004

Budíček máme v šest, balíme batohy a jdeme na snídani do stejné restaurace, kde jsme byli včera a dáváme si i stejné menu. Snídaně se nám protáhla až do sedmé, jdeme do hotelu pro batohy a jedeme taxíkem na autobusové nádraží. Nakládáme naše batohy na střechu autobusu a vyrážíme do Kathmandu. Rozhodli jsme se pro dražší autobus (tourist bus), kde je prý víc místa na nohy, lepší sedačky a klimatizace. Bohužel je náš autobus plně obsazen a tak jsme tam jak sardinky. Ještě že jsme ukořistili prostřední místo v poslední řadě, kde se dají natáhnout nohy a kde se střídáme. Kromě nás jedou autobusem tibetští učitelé, kteří si cestu krátí hlasitým zpěvem. Zkoušíme hrát karty, ale moc to nejde. Řidič si občas pohrává s našimi nervy riskantním předjížděním. Cesta je pomalá a únavná. Dvakrát stavíme na jídlo a na záchod. Na druhém odpočívadle je spousta velkých barevných motýlů. Ve tři jsme dorazili do Kathmandu. Zastavujeme poblíž turistického centra Thamel a zbytek cesty jdeme pěšky. Přestože jdeme s velkými batohy, neobtěžuje nás moc náhončích ho-

telů. Jeden náhončí nás zavede do hotelu, kde už Jirka byl. Po chvíli smlouvání se domluvíme na ceně 600r za jeden dvou a jeden trojlůžák.

Necháváme si věci v hotelu a jdeme se podívat do místního starého města v okolí Durbar Square. Proplétáme se uličkami plnými lidí, kol, motorek a aut. U Durbar Square vybírá od turistů uniformovaný strážník vstupné 200r, ale vtípně se mu vyhýbáme. Na stromu si hrají dvě opice. Procházíme staré město a čteme si v průvodci popis jednotlivých památek. Petr, Jirka a Mirka si dávají zeleninové momo s pálivou omáčkou. Je to dobré, ale dlouho jsme na něj museli čekat. Vířa s Ivčou dávají přednost sušenkám. Po prohlídce památek míříme jinými uličkami zpátky do hotelu. Opět je v nich pěkný mumraj.

Okolo hotelu jsme začali hledat restauraci na večeri a vybrali jsme si klidnou zahrádku u restaurace Weizen. Jídlo bylo dobré, rychle připravené a docela levné. Po večeri jsme ještě chvíli chodili po městě, Jirka si koupil pohledy všech nepálských osmitisícovek. Okolo půl desáté jsme šli spát. Jirka se ale moc nevyspal, protože kolem půlnoci svedl na pokoji boj s cikádou, která dělala hrozný hluk. Mirka měla špunty do uší, takže jí to nevzbudilo. Po neúspěšném pokusu umlčet cikádu světlem či vodou, zacpal Jirka díru ve zdi, kde se cikáda usídlila, svojí dekou.

20.den - 15.4.2004

Vstáváme kolem půl osmé a jdeme na snídani do nedaleké zahrádky. Venku je jasno, teplo a typický opar. Po snídani proklíčujeme úzkými uličkami až na autobusové nádraží. Ptáme se na autobus do Baktapuru. Jede jich tam několik, vybíráme si ten, kde si můžeme sednout. Jízda místním autobusem je zážitek. Jízdní řád neexistuje, jede se, až se sežene dost lidí nebo když další autobus v řadě troubí. Každý autobus má svého průvodčího - naháněče. Většinu cesty je vykloněný z otevřených dveří a hlasitě vyvolává jména míst, kam autobus jede. Příbržděovali jsme u každé větší skupinky lidí na kraji silnice. Průvodčí se s řidičem dorozumíval pomocí pískání a boučání na bok autobusu. Občas prošel autobus a vybral jízdné. Každý jsme zaplatili 10r a okolo desáté vystoupili v Baktapuru. Šli jsme hlavním vchodem přes most, kde nás hlídač zkasíroval o vstupné 10 dolarů, jen Petr proklouznul bez placení. Vstupné platí jen bílí, ostatní to mají zadarmo.

Ve starém městě jsme se rozdělili na dvě skupiny. Ivča s Vířou si šli projít město sami, Petr, Mirka a Jirka se nechali ukecat od jednoho z mnoha místních průvodců a za 100r (nakonec jsme mu dali 200r) jsme se nechali provést městem s výkladem. Bylo to zajímavé, je zde spousta chrámů a paláců. V Baktapuru se nám líbilo mnohem víc než v Kathmandu, protože tu na ulicích nebyl takový ruch. V poledne jsme se všichni sešli a dali si na venkovní zahrádce společný oběd, který nám nosili postupně a Jirka na svojí porci čekal hodinu a půl. Proto nedostali žádné spropitné.

Po obědě jsme si prohlédli zbytek historického centra a okolo půl čtvrté jsme vyrazili autobusem zpátky do Kathmandu. Jenže na kraji Kathmandu zastavovala policie všechny autobusy a nepouštěla je kvůli protivládním demonstracím do města. Náš řidič se rozhodl využít toho, že má na palubě bělochy. Vysadil všechny Nepálce, posadil Petra s Mirkou na přední sedadla a rozhodl se vydávat za turistický autobus, na které se omezení nevztahují. Na prvním zátarasu nám to policajt zbaštil a pustil nás

dál. Jenže u další kontroly jsme neuspěli. Náš řidič ale zajel do úzkých uliček, chvíli kličkoval a nakonec nás dovezl až na autobusové nádraží.

Jeho okolí se hemžilo policií a vojáky, kteří hnali všechny lidi jedním směrem – ven z města. Chtěli jsme jít do Indian Airlines kvůli potvrzení letenek, ale policie nás do této části města nepustila. Vrátili jsme se tedy pěšky do hotelu, kde jsme se povalovali. Petr s Jirkou si četli na terase noviny, než je vyhnal začínající déšť. Venku se setmělo a začal pravý monzunový liják s bouřkou. Voda z nebe tekla proudem jak z kohoutku. S prvními blesky vypadla elektřina a tak jsme hráli na pokoji mariáš při čelovce. Asi za půl hodiny déšť přestal a naskočila elektřina.

Vyrazili jsme na večeři a užívali si nezvykle čistého vzduchu. Po chvíli hledání jsme zakotvili v tibetské restauraci. Interiér sice nebyl nic moc, ale jídlo bylo dobré a levné. Jirka si dal všechny chody tibetské, včetně slaného a mastného čaje. Po večeři se Jirka s Mirkou šli courat po městě, ostatní šli na chvíli do internet café. Dali jsme se tam do řeči s majitelem sousední cestovky a kecali s ním přes hodinu. Spát jsme šli něco po deváté hodině. Jirka opět v noci bojoval s cikádou, resp. s dvěma, ale zase neúspěšně. Musel usnout při jejich rachocení.

21.den – 16.4.2004

Dnes jsme si přispali a vstáváme až okolo osmé. K snídani jsme si dali čerstvé pečivo v naší oblíbené restauraci Weizen, která má vlastní pekárnu. Po snídani na zahrádce jsme se pokoušeli dovolat na Indian Airlines a potvrdit naše letenky, ale marně, nikdo nebral telefon. Proto jsme se rozdělili na dvě skupinky – Víťa s Ivou jeli taxíkem na Indian Airlines, zbytek šel pěšky na kopec Swayambhunath, kde se nachází největší buddhistická stupa (stupa = buddhistický kostel) v Kathmandu zvaná Monkey Temple kvůli početné populaci opic na tomto kopci. Potvrzení letenek se lehce zkomplikovalo, protože Jirka s Mirkou vůbec nebyli v rezervačním systému. Nakonec se vše vyřešilo a snad zítra všichni odletíme. Víťa s Ivou si vzali taxíka a jeli za ostatními na kopec Swayambhunath.

Mirka, Jirka a Petr šli pěšky přes město. Stupa je na asi jediném kopci v Kathmandu, takže navigace byla celkem jednoduchá. Cestou se s námi dal do řeči místní student. Měl s námi stejnou cestu a po chvíli se nabídl, že nám bude dělat průvodce. Přijali jsme. Bylo zajímavé si s ním pokecat, protože poprvé jsme mluvili s někým, kdo je úplně dole na společenském žebříčku a fandí maoistickým povstalcům. Zavedl nás na kopec zezadu. Kolem celého kopce je bílá zeď s nekonečnými řadami modlitebních mlýnků, jsou jich tu snad tisíce. V jednom místě bylo jednoduché a nenápadné betonové krematorium, kde buddhisté pálí své mrtvé.

Na zadní straně kopce stojí obrovská pozlacená socha Budhy, údajně největší v Nepálu, jejíž výstavbu zaplatili v roce 2002 bohatí obchodníci z Manangu. Od Budhy jdeme borovicovým lesem ke stupě Monkey Temple. Cestou jsme viděli několik opic. Chrám stojí na samém vrcholu kopce a je obklopený borovicovým lesem. Je to první větší zelená plocha, kterou v Kathmandu vidíme. U chrámu se potkáváme s Víťou a Ivou. Prohlížíme si stupu a okolní chrámy. V jednom zrovna probíhá buddhistická modlitba. Vedle chrámu se natáčí nějaký nepálský film. Zaplatíme našeho

průvodce a opouštíme komplex dlouhým a strmým schodištěm. Cestou je spousta opic.

Dole si bereme taxíka dodávku, kam se všichni naskládáme a jedeme do Patanu. Vystoupíme u Patan Bridge a jdeme si prohlédnout skupinu chrámu na břehu posvátné řeky Bagmátí. Je tam hrozný nepořádek a smrad. Podél řeky žijí lidé ve slamech. Působí to dost depresivně. Holky si stěžují a chtějí pryč. Rychle si projdeme pár chrámů, které jsou v dost špatném stavu, a přejdeme řeku směrem na Patan.

Bereme si taxíka na Patan Durbar Square. Zde se opět rozdělujeme. Petr, Jirka a Mirka jdou na oběd do příjemné restaurace s výhledem na historické náměstí. Víťa s Ivou jdou do kavárny. Po obědě jsme si prošli staré náměstí, prohlédli památky a pak jeli taxíkem zpět do hotelu. Chvíli jsme se tam povalovali, pak si Jirka s Mirkou šli číst do kavárny a Petr šel na nákupy.

Večer jsme se všichni sešli v hotelu a šli spolu na poslední večeři. Cestou jsme potkali naše staré známé Mel a Rose z Sheffieldu, které se k nám přidali na večeři. Vybrali jsme si klidnou venkovní zahrádku. Jídlo bylo dobré, ale nejspíš ne úplně hygienicky v pořádku, protože druhý den většinu z nás trápily střevní potíže. Po večeři jsme se ještě chvíli courali po městě a pak šli do hotelu. Holky šly spát a kluci hráli karty na střeše hotelu a užívali si poslední teplou noc v Nepálu.

22.den - 17.4.2004

Vstáváme až v osm. Jirka měl ale divokou noc, asi mu nesesla včerejší večeře a tak strávil časně ranní hodiny na záchodě. Petrovi ráno taky nebylo nejlíp. Na snídani jdeme stejně jako včera do zahrádky Weizen. Po pohodové snídani se rozprchneme do města utratit naše poslední rupky za suvenýry. V půl jedenácté se scházíme v hotelu, balíme a v 11 odjíždíme taxíkem směrem na letiště.

Cestou se krátce zastavujeme na hinduistickém pohřebišti Pasupatinath, kde na břehu spalují zemřelé a jejich popel pak smetou do kolem protékající posvátné řeky Bagmátí. Máme málo času, proto neplatíme vstupné a díváme se jen ze břehu. Zrovna spalují jednu mrtvolu. Cestou zpátky k taxíku potkáváme tlupu asi 30 opic.

Na letišti jsme okolo poledne. Venku před vchodem je hrozně dlouhá fronta, ale naštěstí jde poměrně rychle. Odlet z Kathmandu byl neskutečně byrokratický proces a skládal se z následujících kroků:

1. fronta venku před vchodem do budovy a u vchodu do terminálu rentgen všech velkých zavazadel, které pak byly přepásány speciální plastovou páskou
2. fronta na zaplacení odletové taxy 770r, která nešla zaplatit v jiné měně. Nedávno zdražili ze 700r, což přinášelo velké problémy, protože spousta turistů si nechala v peněžence jen 700r, jako třeba Víťa s Ivou.
3. fronta na check-in, který probíhá zcela bez počítače, palubní vstupenka je vypsána ručně, obsazená místa se proškrtnou fixem na plánek letadla, letenku porovnávají se seznamem cestujících vytištěném na jehličkové tiskárně, nálepky na zavazadla jsou také vypsány ručně

4. vyplnění odletové karty, která má asi 20 otázek a opět fronta na její odevzdání u přepážky, kde úředník předstírá, že kontroluje správnost vyplněných údajů a pak orazítkuje palubní vstupenku
5. fronta na ruční prohlídku příručních zavazadel, která rozhodně neoplývá důkladností. Zkontrolovaná zavazadla dostávají nálepkou „baggage checked“ a na palubní vstupence přibývá další razítko
6. odchod do odletové haly, u vchodu je krátká fronta a další úředník kontroluje palubní vstupenku, jestli má všechna potřebná razítka
7. z odletové haly je potřeba vyjít ven na letištní plochu, kde jsou vyskládaná všechna odbavená zavazadla, včetně našich velkých batohů. Je potřeba najít si svůj batoh, počkat až přijde úředník, který zkontroluje, že mám orazítkovanou palubní vstupenku a druhý díl od identifikační nálepky na batohu, poté nalepí na batoh oranžovou nálepkou „bag identified“ a odnese ho na vozík, který ho odveze do letadla
8. nástup do autobusu, dlouhé čekání (asi 20 minut) v autobuse a poté nás autobus odvezl asi 20 metrů k vedle stojícímu letadlu. Nechápu, proč jsme tam nemohli jít pěšky.
9. u schodů do letadla je dlouhá fronta, protože personál Indian Airlines provádí důkladné prohlídky všech pasažerů, což zahrnuje osahání celého těla a důkladnou kontrolu obsahu příručních zavazadel. Zřejmě kontrolám na letišti v Kathmandu moc nedůvěřují a ani se jim nedivíme.

Po složitém odbavení odlétáme s hodinovým zpožděním. Všichni letíme v business class. Těšili jsme se, že na letišti budeme moci čekat v business lounge, ale místo toho jsme jen dostali zdarma do plastového kelímku černý čaj. V business třídě máme více místa na nohy, před odletem dostáváme džus a oběd máme na bílém ubrusu. Ne všichni si ale užíváme nadstandardní oběd, Petra s Jirkou trápí střevní potíže. V Dillí na letišti máme 12 hodin na přestup. Jsme svědky bouřlivého přivítání indického národního kriketového týmu, který po dlouhé době porazil Pákistán na jeho domácí půdě. Čekání je nekonečné. Petrovy střevní potíže se stupňují, na záchod běhá čím dál častěji.

23.den - 18.4.2004

S hodinovým zpožděním něco po páté ráno odlétáme z Dillí. Let do Kyjeva trvá okolo 6 hodin. Palubní personál je opět hodně nevrlý. Dostáváme dvě jídla, ale Petr s Mirkou nic nejí, protože jim je špatně od žaludku. Jirkovi je už lépe. V Kyjevě čekáme 7 hodin na letadlo do Prahy. Kecáme s Čechy, kteří s námi letí z Kathmandu. Mirka s Petrem polehávají, střevní potíže neustupují. V neděli večer jsme konečně doma. Všichni jsme z té nekonečné cesty hrozně unavení. Ale stálo to za to, výlet do Nepálu můžeme jen doporučit.